

**РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ:
ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ, МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ТА
ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ**

УДК 005:81.243

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287929>

*Маріанна Онищенко, старший викладач кафедри
європейських і східних мов та перекладу
Університету імені Альфреда Нобеля*

**РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ:
ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ, МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ТА
ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ**

У статті проаналізовано можливості сучасних інформаційних технологій, таких як комп'ютерні програми, мобільні додатки та інші онлайн-ресурси, у вдосконаленні мовних навичок здобувачів освіти з іспанської мови. З'ясовано, що кліпове мислення дає змогу здобувачам зосередитись на коротких відео, які мають закінчену форму. Розглянуто сучасні цифрові освітні ресурси, які використовують подібний механізм. Головні переваги цифрових технологій полягають у взаємодії віддалених користувачів, широкому виборі вправ, здатності зацікавити і мотивувати, а також у можливості створювати нові індивідуалізовані завдання.

Ключові слова: іспанська мова; навчання; комп'ютерні програми; мобільні додатки; онлайн-ресурси.

Рис. 2. Літ. 10.

*Marianna Onyshchenko, Senior Lecturer of the European and
Oriental Languages and Translation Department,
Alfred Nobel University*

**THE ROLE OF TECHNOLOGY IN TEACHING SPANISH
AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE: USING COMPUTER PROGRAMS, MOBILE APPS,
AND ONLINE RESOURCES TO IMPROVE LEARNERS' LANGUAGE SKILLS**

The possibilities of modern information technology, such as computer programs, mobile applications and other online resources, are very wide in improving the language skills of Spanish language learners. Peculiarities of psychological perception of new information by modern pupils and students were analyzed. It turns out that clip thinking allows them to focus on short videos that have a finished form. It is shown, that video takes second place in the learning process after working with a Spanish teacher. As a result, it is expedient to integrate new ways of remote communication with students during distance learning, it is also important to "warm up" their interest in learning a second foreign language, which occurs as a result of instant feedback. These advantages are interaction, a wide selection of exercises, the ability to interest and motivate learners, as well as convenience for teachers and the ability to create original tasks for many students. Also, they are available to students both during classroom classes and outside the educational institution. This means that students can effectively engage in independent educational activities at a time convenient for them. They have the opportunity to take the necessary amount of time for deep learning of the Spanish language. At the same time, the development of independent skills in students is an integral part of the process of learning Spanish, since one of the problems of teaching foreign languages is the limited number of classroom hours assigned to this subject. Nevertheless, the independent work of students, which is an important part of the educational process, aims to compensate for this lack of classroom classes. However, if working with applications and online resources involves active interaction, then training language skills and performing creative tasks require the active participation of the teacher, since Internet educational resources are usually limited in opportunities for independent work. It is important to note that many interactive exercises have a closed and clear structure. They offer simple feedback oriented to a programmable form defined by the specification of digital assets. Programs cannot perform actions that were not programmed during the development phase.

Keywords: Spanish language; learning; computer programs; mobile applications; online resources.

Постановка проблеми. До появи цифрових засобів масової інформації та широкого розповсюдження Інтернету в Україні вже існували різноманітні дидактичні пропозиції для активного вивчення іспанської мови. Вони містили матеріали для самонавчання, аудіювання, розуміння і читання, тренування словникового запасу слів, граматики, а також для ознайомлення з культурою Піренейського півострова тощо. Наприклад, існували різноманітні самовчителі та навчальні посібники з граматики іспанської мови, де матеріал пояснювався рідною мовою, а також навчальні словники та розмовники для подорожей з

використанням аудіо- або відеоматеріалів [3]. Пізніше, з появою комп'ютерів, стало популярним самонавчання за допомогою комп'ютерних програм. Люди використовували програми для вивчення лексики або тренування граматики додатково до основного підручника. Також з'явилися окремі навчальні комп'ютерні програми на компакт-дисках, які пропонувалося освоювати самостійно або використовувати разом із курсом дистанційної освіти, наприклад ЄШКО.

З кінця ХХ ст. пропозиції для самостійного навчання стали все більш популярними завдяки стрімовому розвитку технологій та засобів масової кому-

РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ: ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ, МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ТА ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

нікації. Широке розповсюдження Інтернету сприяло стрімкому росту масштабів онлайн-пропозицій інтерактивного характеру для вивчення іспанської мови. Глобальна пандемія COVID-19 активізувала процес використання дистанційних цифрових технологій, оскільки робота з ними стала чи не єдиним способом організації освітнього процесу. Використання Інтернет-платформ, мобільних застосунків та інших можливостей цифрової освіти набуло чималого поширення, внаслідок чого оволодіння іспанською мовою як другою іноземною стає надзвичайно важливим і потребує подальших досліджень, адже цифрові інструменти впродовж останніх років розвивалися невпинно і дуже швидко. Отже, способи їх використання потребують докладного розгляду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на активну трансформацію освітнього процесу, увагу дослідників часто привертала тема особливостей використання сучасних технологій у цьому процесі. Зокрема, українська дослідниця О. Савченко охарактеризувала основні цифрові технології під час вивчення іноземної мови [1]. У її дослідженні наголошено, що сучасні технології можуть використовуватися і в системі післядипломної освіти як у період проходження підвищення кваліфікації чи стажування, так і в міжкурсовий час [1, 66]. О. Пилипенко та Л. Козуб описали ключові аспекти викладання іноземної мови на базі використання дистанційної форми навчання [6]. Це дослідження доводить, що українські здобувачі-філологи загалом позитивно оцінюють свій досвід дистанційного навчання [6, 375]. Теоретико-методичні основи інноваційного викладання мови представлено в роботі С. Романюк [7]. Е. Гродська та інші охарактеризували культурологічний аспект викладання іспанської мови. Італійська дослідниця А. Бівен розглянула основні цифрові інноваційні методики самостійного опанування іноземної мови [3]. Англійський вчений М. Сатар описав деякі інноваційні інструменти вдосконалення володіння мовою, основну увагу зосередивши на проблемі ефективності використання окремих чат-ботів [8]. Угорська дослідниця Ж. Барканьї та іспанська знавчиня М. Фернандес Гутьєррес дослідили практику викладання різних іспанських діалектів за участю окремих ресурсів.

Метою статті є аналіз ролі сучасних інформаційних технологій (комп'ютерних програм, мобільних додатків та інших онлайн-ресурсів) у поліпшенні мовних навичок здобувачів освіти під час викладання іспанської як другої іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Сучасне покоління здобувачів характеризується важливою для навчання особливістю – кліповим мисленням, тобто здатністю швидко переключати увагу між різними за змістом фрагментами інформації та швидко її обробляти. Це явище досить часто фіксувалося вчителями, психологами та спеціалістами в галузі освіти. Актуально

воно і для тих, хто має намір оволодіти іспанською мовою як другою іноземною, тож використання цифрових навчальних матеріалів повинно враховувати таку специфіку.

Останні генерації здобувачів освіти із покоління Зет (10–24 років) та Альфа (0–9 років) з'явилися та сформувалися у світі, де алгоритми пошуку інформації постійно змушують їх використовувати гаджети, скролити та свайпати з великою швидкістю. Перед викладачами іспанської мови постало додаткове завдання, яке полягає в адаптації традиційних навчальних програм для учнів та здобувачів, які виховані у технологічному цифровому світі і яким важливий пошук компромісу з традиційною системою освіти. Зокрема, останні дослідження виявили, що представники цих поколінь замість опрацювання матеріалів за паперовими підручниками віддають перевагу методу навчального відео [9]. Виявлено, що відео перебуває на другому місці в процесі здобуття знань, поступаючись першістю лише безпосередній роботі з викладачем іспанської мови. Тому доцільною є інтеграція нових способів віддаленого спілкування із здобувачами освіти в ході онлайн-навчання, так само важливо стимулювати в них зацікавленість у вивченні другої іноземної мови, що стає можливим завдяки миттєвому зворотному зв'язку [9].

Дослідники встановили, що 10–18 хвилин пасивного слухання є найбільш оптимальним у вивченні іноземної мови [10, 102]. Варто зазначити, що подібний механізм роботи “вловилі” маркетологи із соціальних мереж і активно використовують його в повсякденній роботі. Для прикладу, у мережі і популярній соціальній платформі Instagram тривалість відео для щоденних “історій” користувачів обмежена 15 секундами. Проте демонстрація відео пропонує також меню інтерактивних тестів, завдяки чому алгоритми цієї соціальної мережі мають змогу охопити ширшу аудиторію. Доведено, що популярнішими є ті “історії”, які пропонують взаємодію через проведення голосування (меню “так” або “ні”), обрання одного з запропонованих варіантів відповідей, висловлення власних поглядів у спеціальному віконечку, яке було завчасно створене власником профілю.

Instagram використовується не лише для “хайпу” або для публікації інформації. Ця платформа стає все більш популярним інструментом онлайн-навчання. Зокрема, вона використовується мовними школами та українськомовними сегментами для обміну рецензіями на прочитані книги та різноманітні цікаві заходи. Однак можливості цієї та інших платформ часто не враховують специфіку конкретного предмета або дисципліни у форматі онлайн-навчання. Наприклад, виконання завдань, пов'язаних із читанням, розповіддю напам'ять або переказуванням твору – тобто таких видів робіт, де мовлення є

РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ: ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ, МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ТА ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

ключовим аспектом, – часто ускладнюється. Ця проблема більше характерна для гуманітарного циклу навчання. Звісно, педагоги можуть проводити перевірку виконання завдань під час онлайн-заняття, але такий підхід вимагає більших зусиль і уваги для перевірки кожного учня в реальному часі [7, 140]. Крім того, це може зробити заняття менш цікавим і не розв'язати проблему контролю знань у відповідних видах робіт. Проте, існують спеціальні програми, які мають схожий механізм дії, і значно більше придатні для навчання.

Серед переваг викладання іспанської мови з використанням інноваційних технологій можна виділити низку позитивних моментів [1, 68–69], як-от:

упровадження індивідуального підходу до навчання; підвищення мотивації здобувачів до навчання через зацікавлення новими цифровими технологіями, підвищення їхньої інформаційної компетентції, покращення цифрової мовної культури загалом.

Основними інноваційними технологіями, які сприяють удосконаленню вивчення іноземної мови, є інформаційно-комунікаційні, цифрові, інтерактивні, ігрові технології (рис. 1).

Перевагою використання інноваційних технологій є те, що вони доступні здобувачам як безпосередньо під час занять, так і поза освітнім процесом. Це означає, що вони можуть ефективно займатися самостійною навчальною діяльністю у зручний для

Рис. 1. Основні інноваційні технології
Джерело: складено автором статті

них час; вони можуть приділяти необхідну кількість часу поглибленню набутих знань із іспанської мови. Крім того, нині існує безліч важливих ресурсів (як сайтів, так і спеціальних YouTube каналів) для підтримки та розвитку граматичних і фонетичних навичок. Зокрема, ресурс Quetal містить різноманітні уроки граматики, пояснення сталих виразів та фразеологізмів [2, 203]. Відеоресурс Centro de Jorca ознайомлює з ключовими відмінностями вимови в сучасних іспаномовних країнах. Навчальний проект під назвою Habla Cultura сприяє вивченню іспанської мови з використанням культурологічного підходу. На сайті ресурсу містяться різноманітні статті (від рівня A1 до C2) про розвиток іспанської культури та традицій. Прослуховування недовгих аудіотекстів іспанською мовою на сайті Spanish

podcast сприяє удосконаленню навичок аудіювання, розвитку кращої вимови. Важливим є також використання матеріалів цифрової бібліотеки Інституту Сервантеса – державної урядової установи, яка сприяє розвитку та поширенню іспанської мови і культури у світі. На сайті Інституту розміщені навчальні матеріали для опрацювання [2, 205]. В основі їх підбору – рівень знання мови: inicial (елементарний), intermedio (середній), avanzado (високий). Користувачі сайту можуть читати різноманітні тексти та виконувати вправи до них. Іспаномовний ресурс VER-TAAL із вправами, які ґрунтуються на сучасних рекламних роликах, популярних відео-, кінотрейлерах тощо сприяє розвитку граматичних та комунікативних навичок. Матеріали цих ресурсів можна використовувати не лише для розвитку само-

РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ: ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ, МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ТА ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

стійшого навчання, а й на типових заняттях, роблячи їх більш інтерактивними та цікавими для здобувачів [2, 206]. Отже, сучасні технології сприяють більш інтенсивному залученню здобувачів до навчальної діяльності. З іншого боку, дослідники доводять, що здобувачі розцінюють сучасні технології як вагомий чинник інноваційності і тому технологізована форма навчання є для них більш привабливою. Також підтверджено, що використання технологій дає змогу усунути негативну психологічну напругу під час навчання і отримувати задоволення від занять на новітньому рівні технологізації [4, 230].

Засоби інформаційно-комунікаційних технологій мають бути обов'язковими в освітньому процесі, адже їх використання є основою досягнення сучасних цілей та розвитку напрямів реалізації інноваційної освіти. Водночас сучасна програма, призначена для вивчення іспанської мови, повинна бути інтерактивною та послідовною. Навчальний цифровий та мультимедійний курс класичного типу має розвивати всі важливі мовні навички: письмо, читання, сприйняття на слух і комунікацію [8, 135]. Програма повинна охоплювати також основні рівневі критерії, відповідати вимогам до підготовки здобувачів згідно з міжнародними класифікаціями та розглядати навчальний матеріал кожного рівня досить детально й широко.

Наприклад, онлайн-сервіс Kahoot! є дієвим інструментом для формування навчальних ігор, різноманітних вікторин, проведення обговорень чи організації опитувань багатьма мовами, зокрема іспанською. Інтерактивні навчальні технології, що їх пропонує платформа, містять низку питань та кілька варіантів відповідей. Такі ігрові завдання для освітньої роботи легко використовувати в освітньому процесі та для перевірки знань і вмінь здобувачів (шляхом формувального оцінювання), а також для підготовки аудиторії до підсумкового тестового контролю знань та навіть для формування елементів командної діяльності на заняттях [4, 225].

Kahoot! дає змогу легко й оперативно перевірити знання здобувачів освіти з предмету, значно скоротити час, який педагоги зазвичай приділяють укладанню відповідних завдань. Наприклад, спільна участь в ігровому сегменті, створеному із використанням цього онлайн-ресурсу, розвиває навички організації спілкування, налагоджує кращий рівень співпраці в академічній групі, підвищує рівень обізнаності щодо застосування інформаційно-комунікаційних технологій, стимулює розвиток у цільовій аудиторії здобувачів критичного мислення.

Kahoot! можна використовувати також для проведення контрольних та самостійних робіт з іспанської мови, швидких і ґрунтовних опитувань, занять-дискусій чи колективного обговорення певного тексту або завдання. Так само важливий сервіс для

проведення традиційного чи формувального оцінювання і рефлексії.

Тож завдяки своїм відмінним характеристикам (таким як інтерактивність і адаптивність), цифрові медіакомунікативні технології дають змогу оперативно оптимізувати процес організації як самонавчання, так і аудиторних занять. Якщо говорити про навчання іспанської мови як другої іноземної, то використання інтерактивних вправ, яке може відбуватися в позааудиторний час самостійного навчання з використанням цифрових медіа, їхня інтерактивність зводиться до налагодження взаємодії між користувачами та об'єктом навчання.

Основними завданнями використання сучасних технологій під час викладання іноземної мови є активізація критичного й творчого мислення, підвищення якості навчання, розвиток самостійних навичок тощо (рис. 2).

Зокрема, можливості переривання або керування потоковими аудіо та відео можна вважати інтерактивними, оскільки в цьому випадку передбачається взаємодія. Якщо навчання з використанням мобільних додатків чи спеціальних ресурсів передбачає зворотний зв'язок, який полягає у завчасно запрограмованих автоматичних реакціях комп'ютерної програми на діяльність здобувачів, то так само можна говорити і про інтерактивність технологій.

Водночас варто наголосити на тому, що чимало інтерактивних вправ є досить закритими та чітко структурованими [10, 100]. Вони використовують досить прості види зворотного зв'язку, які більше зорієнтовані на форму, що можна пояснити сучасною специфікою програмування цифрових ресурсів. Програми не можуть виконувати те, що не заплановано в процесі їх розробки.

З цієї причини типологічно створені вправи зводяться до заповнення серії пропусків, вибору правильного варіанта серед кількох запропонованих, упорядкування (перетягування) об'єктів на дисплеї, верифікації правильного чи неправильного висловлювання тощо. Відкриті форми завдань майже не зустрічаються серед цифрових інтерактивних вправ у мережі, тому що вони включають індивідуальні аспекти використання мови, що робить зворотну реакцію комп'ютера неможливою через особливості програмування [5, 333]. Завданнями відкритого типу можна вважати самостійне створення текстів різних типів іспанською мовою (листів, творів, описів картинок чи відео тощо). І закриті інтерактивні вправи, і відкриті завдання є невід'ємними частинами самостійної роботи здобувачів освіти, однак перші передбачають автоматизацію певних навичок (граматичних чи лексичних), натомість другі спрямовані на цільові мовні або мовленнєві дії [6, 380]. Тож спілкування з викладачем чи робота в групах із

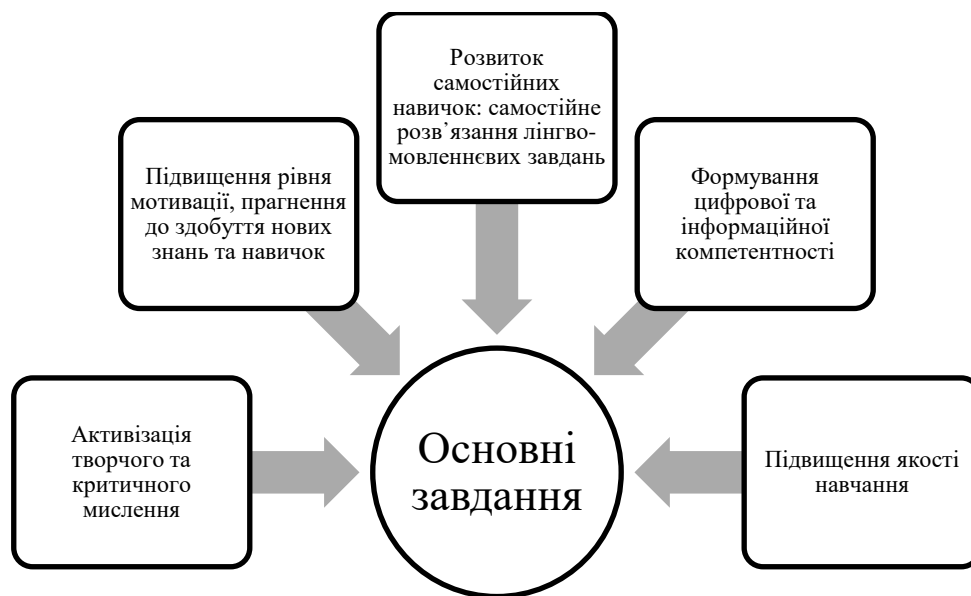

Рис. 2. Основні завдання використання сучасних технологій
Джерело: складено автором статті

використанням сучасних технологій усе одно залишатиметься важливим інструментом в організації навчання.

Висновки. Отже, можливості сучасних інформаційних технологій (комп'ютерних програм, мобільних додатків та інших онлайн-ресурсів) у процесі вдосконалення мовних навичок здобувачів освіти з іспанської мови є досить широкими. Зокрема, було проаналізовано особливості психологічного сприйняття нової інформації сучасними здобувачами – кліпове мислення дає їм змогу зосереджувати увагу на уривчастих відео, які мають завершену форму і коротку тривалість. Подібний механізм використовується у багатьох сучасних цифрових освітніх ресурсах. На прикладі освітньої платформи Kahoot!, відеоресурсу Centro de Iorca, навчального проекту Habla Cultura, ресурсу Quetal, додатка з аудіюваннями Spanish podcast, іспаномовного освітнього ресурсу VER-TAAL продемонстровано основні переваги цифрових технологій у вивченні іспанської як другої іноземної. Йдеться насамперед про інтерактивність, чималий вибір вправ, можливість зацікавити та мотивувати здобувачів освіти, зручність у користуванні для викладачів і здатність створювати оригінальні завдання для чималої кількості здобувачів.

Формування навичок самостійної роботи як складової освітнього процесу є невід'ємною частиною навчання будь-якої іноземної мови, оскільки на вивчення предмета може бути виділена обмежена кількість аудиторних годин. Щоправда, якщо робота з додатками та онлайн-ресурсами передбачає інтерактивну взаємодію, то тренування мовних навичок

чи виконання творчих завдань потребує активної участі викладача, оскільки зазвичай навчальні ресурси Інтернету мають обмежений функціонал для вільної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Савченко О. Цифрові технології в дистанційному навчанні англійської мови студентів ЗВО. *Молодь і ринок*. 2021. № 9/195. С. 66–71. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.240818> (дата звернення: 13.06.2023).
2. Bărkányi Z., Fuertes Gutiérrez M. Dialectal variation and Spanish Language Teaching (SLT): perspectives from the United Kingdom. *Journal of Spanish Language Teaching*. 2019. Vol. 6, no. 2. P. 199–216. URL: <https://doi.org/10.1080/23247797.2019.1676980> (Access 13 June 2023).
3. Beaven A. Learning without a teacher: self-directed language learning in the digital wilds. *Innovative language pedagogy report*. 2021. P. 43–47. URL: <https://doi.org/10.14705/rpnet.2021.50.1234> (Access 13 June 2023).
4. Grodska E., Machulianska A., Shapa L. Cultural-Linguistic Aspect of Teaching and Learning Spanish Colour Idioms and Symbols. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2020. Vol. 12, no. 1. P. 213–231. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.1sup1/232> (Access 13 June 2023).
5. Hamid S.M. Online digital platforms during covid-19 in efl classes: visual impairment student' perception. *ETERNAL (English, Teaching, Learning, and Research journal)*. 2020. Vol. 6, no. 2. P. 328–338. URL: <https://doi.org/10.24252/eternal.v62.2020.a10> (Access 13 June 2023).
6. Pylypenko O., Kozub L. Foreign language teaching of ukrainian university students in a distance learning environment. *Arab world english journal*. 2021. Vol. 12, no. 3. P. 375–384. URL: <https://doi.org/10.24093/awej/vol12no3.26> (Access 13 June 2023).
7. Romaniuk S.Z. Theoretical and methodological basics teaching ukrainian in a foreign-language environment: com-

**РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ:
ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ, МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ТА
ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ**

parative aspect. *Studia Gdańskie. Wizje i rzeczywistość*. 2020. Vol. XVI. P. 135–150. URL: <https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.2518> (Access 13 June 2023).

8. Satar M. Speaking with machines: interacting with bots for language teaching and learning. *Innovative language pedagogy report*. 2021. P. 133–138. URL: <https://doi.org/10.14705/rpnet.2021.50.1248> (Access 13 June 2023).

9. Tao J., Gao X. Teaching and learning languages online: challenges and responses. *System*. 2022. Vol. 107. P. 102819. URL: <https://doi.org/10.1016/j.system.2022.102819> (Access 13 June 2023).

10. Venzhynovych N., Poluzhyn M., Banyoi V., Khar-kivska O. Means of foreign language teaching during covid-19 pandemic in ukraine. *Arab world english journal*. 2021. No. 1. P. 95–106. URL: <https://doi.org/10.24093/awej/covid.7> (Access 13 June 2023).

REFERENCES

1. Savchenko, O. (2021). Tsyfrovi tekhnolohii v dystan-tsiinomu navchanni anhliiskoi movy studentivZVO [Digital technologies in students' distanceenglish language teaching at institutions of highereducation]. *Youth & market*, No. 9 (195). DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.240818> [in Ukrainian].

2. Bárkányi, Z., Fuertes Gutiérrez, M. (2019). Dialectal variation and Spanish Language Teaching (SLT): perspectives from the United Kingdom. *Journal of Spanish Language Teaching*, Vol. 6 (2), pp. 199–216. URL: <https://doi.org/10.1080/23247797.2019.1676980> (Access 13 June 2023). [in English].

3. Beaven, A. (2021). Learning without a teacher: self-directed language learning in the digital wilds. *Innovative language pedagogy report*, pp. 43–47. Available at: <https://doi.org/10.14705/rpnet.2021.50.1234> (Access 13 June 2023). [in English].

4. Grodska, E., Machulianska, A. & Shapa, L. (2020). Cultural-Linguistic Aspect of Teaching and Learning Spanish

Colour Idioms and Symbols. *Revista Romaneasca pentru Edu-catie Multidimensionala*, Vol. 12 (1), pp. 213–231. Available at: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.1sup1/232> (Access 13 June 2023). [in English].

5. Hamid, S. (2020). Online digital platforms during covid-19 in efl classes: visual impairment student' perception. *ETERNAL (English, Teaching, Learning, and Research jour-nal)*, Vol. 6 (2), pp. 328–338. Available at: <https://doi.org/10.24252/eternal.v6.2020.a10> (Access 13 June 2023). [in English].

6. Pylypenko, O. & Kozub, L. (2021). Foreign language teaching of ukrainian university students in a distance learning environment. *Arab world english journal*, Vol. 12 (3), pp. 375–384. Available at: <https://doi.org/10.24093/awej/vol12no3.26> (Access 13 June 2023). [in English].

7. Romaniuk, S. (2020). Theoretical and methodological basics teaching ukrainian in a foreign-language environment: comparative aspect. *Studia Gdańskie. Wizje i rzeczywistość*, Vol. 16, pp. 135–150 Available at: <https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.2518> (Access 13 June 2023). [in English].

8. Satar, M. (2021). Speaking with machines: interacting with bots for language teaching and learning. *Innovative lan-guage pedagogy report*, pp. 133–138. Available at: <https://doi.org/10.14705/rpnet.2021.50.1248> (Access 13 June 2023). [in English].

9. Tao, J. & Gao, X. (2022). Teaching and learning languages online: challenges and responses. *System*, Vol. 107, p. 102819. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.system.2022.102819> (Access 13 June 2023). [in English].

10. Venzhynovych, N., Poluzhyn, M., Banyoi, V. & Khar-kivska, O. (2021). Means of foreign language teaching during covid-19 pandemic in ukraine. *Arab world english journal*, Vol. 1, pp. 95–106. Available at: <https://doi.org/10.24093/awej/covid.7> (Access 13 June 2023). [in English].

Стаття надійшла до редакції 14.06.2023

“Світ відчиняє двері перед тим, хто знає, куди йде”.

*Ральф Волдо Емерсон
американський есеїст, поет і філософ*

“Мислення – найдоблесніше заняття людини, найбільше блаженство і радість у житті”.

*Арістотель
давньогрецький вчений-енциклопедист, філософ*

“Коли людина мислить, вона має сумнів, але вона впевнена, коли діє”.

*Анатоль Франц
французький прозаїк*

“Удосконалюватися – значить мінятися, бути досконалим – означає змінюватися часто”.

*Вінстон Черчілль
державний діяч Великої Британії, письменник*

